

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPIKR
Koordineret med:
Sagsnr.: 2017793
Dok. nr.: 1500954
Dato: 10-12-2020

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Fredag den 11. december 2020, kl. 9, Christiansborg, Miljø- og Fødevareudvalget]

Samrådsspørgsmål AI

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor Sundhedsministeren og Statsministeren på pressemødet den 4. november udtalte, at halvdelen af Covid19-ramte nordjyder var ramt af en minkvariation, samt at regeringen gav indtryk af, at Nordjylland kunne ende som et nyt Wuhan?

Spørgsmålet er oprindeligt stillet som spm. H til lovforslaget L 77 den 30. november 2020 efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V), Martin Geertsen (V), Sophie Løhde (V), Karsten Lauritzen (V) og Marlene Ambo-Rasmussen (V). Den 9. december blev spørgsmålet omstillet til et almindelig del-samrådsspørgsmål i stedet.

Besvarelse af samrådsspørgsmål AI

Tak for spørgsmålet.

[Perspektiv på pandemien]

Først vil jeg sige tak til Venstre for at være fleksible og få omberammet samrådet pga. den aktuelle smittesituation. Det kræver en del fleksibilitet. Så tak til Folketinget, og tak til Venstre for det.

Så vil jeg lige starte med at sige, jeg er helt enig med Venstre og Ellen Trane Nørby i, at folkesundheden ikke er i strid med, og ikke er en modsætning til, men tværtimod går fint i hånd med og skal gå hånd i hånd med åbenhed, saglighed og ærlighed. Det gør vi efter bedste evne, og jeg mener også, at vi arbejder med åbenhed, saglighed og ærlighed. Vi kan nok blive endnu bedre til det, men det arbejder vi stenhårdt på, at de værdier skal være gennemsyret i alt, hvad vi gør.

Nu til samrådsspørgsmålet. Der er ingen tvivl om at COVID-19 udgør en helt ekstraordinær udfordring for Danmark og i hele verden. Og samrådet handler om smitten blandt mink. Der er situationen den, at det er en ny sygdom. Smitten blandt mink er endnu et ukendt farvand i denne nye sygdom.

Og det er også sådan, at myndighederne løbende har fået mere og mere viden under det relativt korte forløb med minksmitte i Danmark – vi er kommet langt på kort tid.

Vi har fulgt området tæt, og vi har, som bekendt og lagt offentligt frem, justeret håndteringen i takt med, at der er kommet ny viden, eller situationen har ændret sig. Smittesituationen har ændret sig. Det er afgørende, at man handler hurtigt og ansvarligt af hensyn til folkesundheden, også når det drejer sig om det her.

Den altoverskyggende prioritet er selvfølgelig at få Danmark og danskerne så godt og sikkert igennem epidemien som overhovedet muligt.

Situationen i mink er særlig. Vi har her at gøre med en zoonose, altså en sygdom der bevæger sig fra dyr til mennesker, til dyr igen og til mennesker igen. Danmark har haft en meget, meget stor minkproduktion, sammenlignet med andre lande i globalt perspektiv. Vi havde omkring 17 millioner dyr, som jeg er oplyst, under almindelige produktionsforhold. Og som jeg er orienteret, så er vi faktisk det største minkproducerende land, og derfor var situationen jo helt særlig i Danmark omkring mink.

Der bliver spurgt konkret i samrådsspørgsmålet til pressemødet den 4. november og den risikovurdering fra Statens Serum Institut, som ligger bag. Spørgsmålet lyder:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor Sundhedsministeren og Statsministeren på pressemødet den 4. november udtalte, at halvdelen af Covid19-ramte nordjyder var ramt af en minkvariation, samt at regeringen gav indtryk af, at Nordjylland kunne ende som et nyt Wuhan?”

Det er de to spørgsmål jeg vil gennemgå minutiøst her. Først og fremmest, nu har mine gode folk gennemset pressemødet. Jeg tvivler ikke på præmisserne for samrådsspørgsmålet. Men det var ikke sådan, at ”Wuhan” eller ”Kina” blev nævnt direkte på pressemødet. Det er det ikke. Bare for en god ordens skyld. Men jeg kommer tilbage til citaterne fra pressemødet.

I begyndelsen af november var der næsten 200 smittede minkfarme – på en måned var vi gået fra 45 smittede farme til fire gange så meget.

Vi havde fået en ny og skærpet risikovurdering fra Statens Serum Institut, som nævnte bl.a. ”cluster 5”, men som bekendt stod på flere ben, bl.a.:

- hvordan store virusreservoir i minkfarme øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod,

- den store udbredelse af smittede minkfarme, som det ikke er lykkedes at bremse trods forskellige tiltag med bl.a. værnemidler, begrænset adgang til besætninger, alle besætninger i smittede og risikozoner slået ned m.m., og
- at der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker – dvs. spredning af smitte til det omgivende samfund.

Sundhedsstyrelsen bakkede op om konklusionerne fra Statens Serum Institut.

Det var en risikovurdering, som vi vurderede, at det kunne vi ikke og ville vi ikke sidde overhørig, og jeg står på mål for, at det var den rigtige beslutning. Om end der er begået fejl undervejs, og det er også beklaget og redegjort for.

Hvis man ser pressemødet igennem, kan man også se, at Kåre Mølbak, fra Statens Serum Institut, sagde i et svar på et spørgsmål fra TV2 at ”worst case scenariet” var, at vi havde en pandemi, der starter igen med udgangspunkt i Danmark. Og det er vel det, som spørgsmålet hentyder til, som jeg tolker samrådsspørgsmålet.

Vi var ikke ude i et nyt Wuhan Der blev beskrevet et ’worst case scenarie’, hvor man starter en ny epidemi og derfor var det jo også en alvorlig situation, vi stod i. Og jeg mener også, at man kan konstatere at udviklingen siden da har understreget dette.

På nationalt niveau iværksatte vi en omfattende sekventering af positive prøver fra hele landet. For netop at blive klogere på kortlægningen af problemet, og hvordan indsatset virkede. Vi har nu i dag bedre forudsætninger for at følge udviklingen end vi havde dengang. SSI følger stadigvæk situationen tæt og ser løbende mutationer, varianter og nye clustre.

Vi har set en fortsat stor smittespredning blandt mink i Danmark. Også uden for Nordjylland. Og det samme gælder spredningen af minkvarianter ud i samfundet. Det talte vi om her i udvalget sidste fredag, til samrådsspørgsmål A og E.

Det underbygger netop de forskellige ben, risikovurderingen står på. For smitten er markant til stede i det danske samfund, hvilket også har været afgørende for, at smitten kunne introduceres til nye besætninger og andre dele af landet, og altså ikke kun Nordjylland.

Vi har også set en foruroligende gensmitte blandt mink. Det vil sige, at en allerede smittet farm, som er blevet fritestet, er blevet smittet igen. Analyserne omkring farm nr. 4 – som også oversendt til COVID-Følgegruppen den 26. november – viser, at den her farm 4 var blevet smittet midt i august, fritestet for covid-19 i september og igen blev konstateret smittet ved prøver taget i november.

I sidste uge så vi også – baseret på Serum instituttets tal for smitte i forskellige brancher til og med uge 47 – at omkring 29 % af alle med tilknytning til minkerhvervet i Region Nordjylland har været smittet. Det vil sige, at minkavl er forbundet med den største erhvervsmæssige risiko for smitte med COVID-19 blandt forskellige brancher. 29 % i de tal vi altså har til rådighed. Blandt ansatte på landets hospitaler – en anden gruppe, der er blevet testet i stort omfang - var 3,4% bekræftet smittet med covid-19.

Også på pelsrier har der, som bekendt, været udbredt smitte. Selvom de præcise årsager hertil ikke er afdækket, så er det ikke betryggende.

Herudover kan man i Statens Serum Instituts nyeste sekventeringsrapport fra 4. december se, at også personer tilknyttet minkfarme på Sjælland er smittet med COVID-19 – hvilket kan indikere, at smitten blandt mink er spredt til flere steder i landet end først antaget, men vi kan kun helt sikkert sige, at minkfarme i Jylland har været påvist smittet, men det her kan indikere.

Alle disse eksempler underbygger, at fortsat minkavl er alt for risikabelt. Hvilket også var konklusionen i risikovurderingen fra Statens Serum Institut.

[50 % smittet med minkvariant i Nordjylland + hvad ved vi i dag]

Så kommer vi til det her element med, 50% smittet med minkvariant i Nordjylland. Det er de tal som blev nævnt på pressemødet.

Da beslutningen blev truffet og udmeldingen blev lavet havde vi af gode grunde ikke ligeså mange sekventeringsdata, som vi har i dag. Det der også blev besluttet var at øge sekventeringen, således at vi har mere data. Altså, hvor man på laboratorier, i et meget omfattende arbejde, analyserer den enkelte virusvariant, sekventerer den, og dermed finder ud af, hvor kommer den fra, hvad er det for en mutation, vi har med at gøre her

Sekventeringen af positive prøver, og den efterfølgende analyse af resultaterne, tager tid. Og der er derfor en forsinkelse i resultaterne. Hvilket man ikke altid kan vente på, når der skal handles.

I starten af november havde vi de data, som dette udvalg og Sundheds- og Ældreudvalget også fik den 4. november – som indgår i bilag 1 i Statens Serum Instituts risikovurdering, som blev sendt til udvalgene.

Og de ca. halvtreds procent, der spørges ind til i samrådsspørgsmålet, henviser til tallene fra de to første uger af oktober. Det sagde jeg også, da jeg besvarede samrådsspørgsmål U-X i Sundheds- og Ældreudvalget den 10. november, og Kåre Mølbak sagde det samme på pressemødet den 4. november.

Statens Serum Institut skrev på side 2 i deres risikovurdering af 3. november, at der var: ”[...] konstateret en stigende forekomst af SARS-Cov-2 blandt borgere i Region Nordjylland, hvor nu ca. halvdelen skyldes SARS-Cov-2 minkvariant (for detaljer se Bilag 1).” I bilaget kan man se, at fra 1. oktober til 18. oktober, det var de nyeste tilgængelige tal, vi havde på det tidspunkt. Som sagt går der noget tid fra prøven tages, til man er færdig med sekventeringen. Der var fra 1. til 18. oktober 53 % af de positive prøver i Region Nordjylland minkvariant. Det står i tabel 1 på side 5, fra de uger, ud af den mængde stikprøver der er blevet taget.

I den seneste sekventeringsrapport fra SSI, som kom sidste fredag, den 4. december, og som er offentligt tilgængelig på Seruminstittets hjemmeside, fremgår det på side 10 [figur 5.b], at andelen af minkvariant i Region Nordjylland udgjorde mere end 50 pct. i uge 41 og uge 42. De yderligere sekventeringer, der er gennemført siden pressemødet, bekræfter det billede af andelen af minkvariant i Nordjylland, som fremgik af risikovurderingen.

[Afslutning]

Som jeg har sagt før, så er det ikke simpelt det her, og ingenting er sort/hvidt.

Men mink og mennesker under en COVID-19-epidemi er en dårlig kombination. Det var også et af de budskaber, jeg tog med fra høringen i Sundheds- og Ældreudvalget den 16. november, hvor en række eksperter, også uafhængige, fra Danmark og udlandet deltog og kom med deres vurdering af situationen

Når vi er på den anden side af epidemien, kan vi helt sikkert finde ting, som vi kunne have gjort anderledes. Viden vi ikke havde, som man kunne have haft gavn af at have på tidligere tidspunkter. Derfor er der stadigvæk en stor del af ukendt land at navigere i, på den her ukendte sygdom.

Myndighederne får løbende mere og mere viden og deler viden internationalt og nationalt, og vi er som sagt kommet langt på kort tid ift. minksmitte. Og det ændrer jo ikke på, at det er op til den til enhver tid siddende regering at reagere på de vurderinger, der er, og også sætte arbejdet i gang for at få yderligere viden.

Og det har vi har gjort af hensyn til folkesundheden – den samlede befolknings sundhed – og for at få os bedst igennem denne globale sundhedskrise.

Tak for ordet.